



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 6-7 JUNI-JULI 1968 53. ÅRGANG



Månedsskrift
for Soransk
Samfund





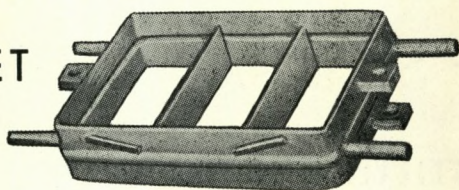
Den danske stålformkasse
til jern- stål- og metalstøberier

Leveres i størrelser
og udførelser
efter ønske

STAALKONTORET

Jægersborgsvej 64 . Kgs. Lyngby

Telefon (01) 88 26 22



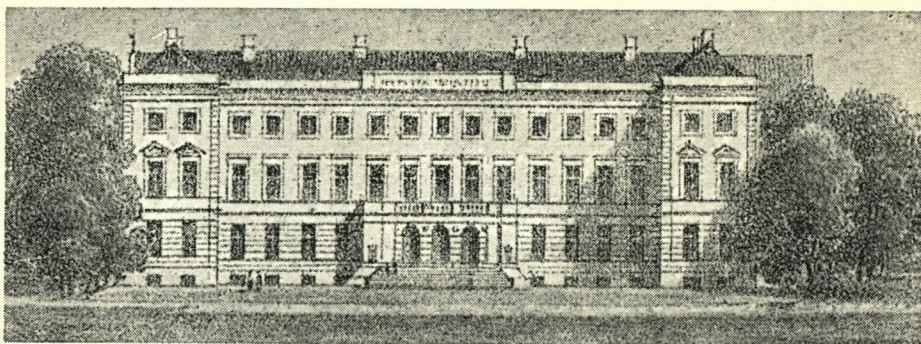
EMULSION A/S



non-ioniske emulgatorer til levnedsmiddelindustrier og tekniske formål

FABRIK OG LABOR
PALSGAARD
JUELSMINDE

SALGSKONTOR
RAADHUSPLADSEN 16
KØBENHAVN V



Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

JUNI-JULI 1968

53. ÅRGANG

NUMMER 6-7

Soranerbladets redaktion

For nogen tid siden meddelte Poul Schjærff os, at han under henvisning til sin alder ønskede at trække sig tilbage som redaktør for Soranerbladet. Vi opfordrede ham til at fortsætte i hvert fald indtil november i år, til hvilket tidspunkt han kan fejre sit 20 års jubilæum som redaktør, og Schjærff lovede at fortsætte.

Som de fleste sikkert ved, er Schjærff nu blevet syg, og dette er grunden til, at bladet ikke udkom i juni. Vi vil forsøge at hjælpe Schjærff, så bladet kan udkomme under hans ledelse indtil november, men derefter må vi imødekomme Schjærff's ønske om afløsning.

Vi vil hermed bede de af bladets læsere, som eventuelt kunne tænke sig at overtage redaktionen, om at henvende sig til undertegnede så snart som muligt.

Da der sikkert vil være en del, som kunne ønske at få flere oplysninger og at drøfte forholdene vedrørende stillingen, inden beslutning tages, vil undertegnede være parat til drøftelser efter

nærmere aftale om tid og sted, og tilsiger alle fuld diskretion, om dette ønskes.

Soranerbladet har været i den lykkelige situation faktisk kun at have haft tre redaktører siden dets start i april 1916:

H. G. Olrik (S 1895)	1916-36
V. Sorgenfrey Hansen (S 1903)	1936-48
Poul Schjærff (S 1908)	1948-

Af de ialt 617 udkomne numre er kun 10 blevet redigeret af andre end de tre redaktører, deraf de seks af Otto Vilh. Sommer (S 1937).

Vi håber meget, at det må lykkes at finde en soraner, der vil og kan påtage sig opgaven som redaktør i en passende årrække.

Soransk Samfunds bestyrelse

v/ A. Kann Rasmussen

Falkoner Allé 7, 2000 København F.

Telf.: FAsan 1191

Sorø Akademis oprettelse 1623 og virksomhed i Christian IV's tid

Af John Erichsen.

(fortsat fra sidste nr.)

Omdømme og frekvens

Da Collegium illustre genindviedes i 1640 pristest hertugen af Würtemberg således i en hyldesttale: »Vive Celuy, qui nous donne le moyen d'apprendre sans sortir de Tubingue tout ce qu'on apprend à Paris, à Padoue, à Sora et à Florence«. Her blev Sorø Akademi side-tilstillet med tidens fornemste lærdomscentre; også på hjemlig grund lød lovsangen fx. i ligprædikener og sørgetaler; Marcus Gjøl kaldte det »et sted, som jeg tør frit sige kunne gå lige i alle slags såvel legemets som sindets exercitier med de grækere Athen«. Slig karakteristisk var naturligvis overdreven og har givetvis af Gjøl været følt som sådan – tre måneder forinden havde han i en tjenesteskrivelse udtalt: »En meget tvungen education, ingen acces til hove eller lejlighed til omgængelse«, hvorfor en udenlandsrejse var påkrævet, »for at poleres og for at lægge mange onde habitudes af, som man havde contraheret på Soer«.

Det er vanskeligt at vurdere akademiets betydning for adelen som helhed eller for den enkelte person; på dette tidspunkt var denne stand jo ikke just i fremgang. Alligevel er det betegnende, at af de adelsmænd, der spillede en fremtrædende rolle ved århundredets midte, havde den overvejende del været soranere. Norges statholder, senere rigsskatmester Hannibal Sehested, rigshofmester Joachim Gersdorff, kansleren Peder Reedtz, admiralen Niels Juel, hans bror, diplomaten Jens Juel, Frederik III's førsteminister Christian Rantzau, den øverstkommanderende i Norge

Claus Ahlefeldt, adelens skarpsindige fortaler på stændermødet i 1660 Otte Krag, den senere kong Frederik III samt en del af faderens uægte børn og række børn fra fremmede fyrstehuse. Af de 25 adelsmænd, der i 1658 sad på hovedlenene i Danmark, var de tyve udgået fra Sorø!

I vurderingen af akademiets betydning, også den, samtiden tillagde det, kan man selvfølgelig ikke nøjes med at fastslå, at så og så mange notabiliteter havde besøgt det. Man må undersøge, hvor mange academices, der var i perioden, om antallet var jævnt fordelt, hvor længe de gennemsnitlig blev på akademiet og fra hvilke kredse klientellet rekruteredes. En sådan undersøgelse er imidlertid uhyre vanskelig at foretage, da den oprindelige matrikel gik til ved akademiets brand i 1813. Heldigvis er der dog bevaret 4, ganske vist ikke helt overensstemmende, afskrifter. Disse lider dog alle af den mangel, at det ikke fremgår, om de nævnte personer har besøgt skolen eller akademiet, eventuelt begge dele. Følgelig er man ikke i stand til på dette grundlag at angive det nøjagtige antal af academices.

I 1920'erne påbegyndte Louis Bobé en soransk matrikel, som han imidlertid ikke fuldførte – i dag findes kun et udkast, som indeholder skolens disciple, både adelige og ikke-adelige.

Endvidere har Torben Glahn forsøgt at udarbejde en fortegnelse over soranere fra 1550 til 1830. Dette ufuldstændige arbejde eksisterer ligeledes i form af et seddelkartotek og venter på den endelige bearbejdelse.

Tilbage står vi da med de fire håndskrifter, som med nogen variation i an-

tallet og med visse forskellige navne angiver tallet af academices og disciple i perioden 1623-1648 til ca. 360. For at få det exakte tal af academices skulle vi da eliminere de disciple, som ikke fortsatte på akademiet, hvad vi desværre ikke er i stand til. Ifølge Mackeprang er dette tal så lavt, at vi ikke begår nogen stor fejl ved at regne med de ca. 360 som academices. Når vi fraregner udlændingene, kommer vi ned på ca. 300 danske adelsbørn, repræsenterende 72 slægter.

I 1655 talte den danske adel 136 slægter, hvilket vil sige, at ca. halvdelen af slægterne er repræsenteret. Mackeprang har udregnet gennemsnitsbesøgstiden til ca. to år - hvis vi altså har givet, at antallet af besøgende i Christian IV's tid var 300 danske adelsmænd, og opholdstiden gennemsnitlig var to år, følger, at der gennemsnitlig har været 17 akademister, idet den årlige tilgang har været 8 à 9.

Hvis vi så ser på slægterne, viser det sig, at det var de bedrestillede, der søgte akademiet. Dette hænger utvivlsomt sammen med den kendsgerning, at det var en bekostelig affære at holde en eller flere sønner i Sorø. Herom har vi et udmærket vidnesbyrd i et brev, skrevet af lensmanden på Ørum, Kristoffer Hvas, der ikke vovede at sende sin søn til udlandet, da denne ikke havde været på Sorø: »Thi med sandhed at sige, da haver jeg ikke middel til at holde hannem først på Soer formedelst kostens dyrhed og exercitiernes store bekostning der sammesteds...«

I forordningen af 10. februar 1638 giver kongen retningslinier for, hvorledes man skal forholde sig med akademiets debitorer, fædre, der var i restance for kost og undervisning. Dette var i høj grad påkrævet, thi der gaves eksempler på, at gældsposter var op til 10 år gamle.

Økonomisk set var perioden en nedgangstid for adelen, så det er ikke underligt, at akademiet fik et præg af højadel, eller overklasse, om man vil. Mange adelsfamilier havde simpelthen ikke

råd til at sende deres drenge til akademiet. Det var nu ikke alene fra de økonomisk mest formående kredse, akademiet hentede sine elever - men så sandelig også fra de politisk mest fremtrædende slægter. Blandt akademisterne var mange af rigsrådsslægter - enten sønner, nevøer eller sønnesønner af råder.

Akademiets opløsning

Selv om dette egentlig falder uden for emnet, er det dog naturligt at medtage en kort skildring af akademiets sidste år - fra Christian IV's død i 1648 og til akademiets endeligt i 1665.

Tilgangen mindskedes efterhånden betydeligt, og den økonomiske situation forværredes voldsomt, især som følge af adelens restancer. Udgifterne var enorme, så institutionen kunne simpelthen ikke løbe rundt - en del af lærerne måtte vente årevis på deres lønninger. Til sidst gav svenskekrigene dødsstødet til det hensygnende akademi, og i 1665 forlod de to sidste akademister Sorø, hvorved akademiet reelt ophørte at eksistere, medens det faktisk ikke kan siges at være blevet formelt ophævet.

Christian IV's akademi var ikke nogen langvarig succes; det samme kan siges om dets efterfølger i København. Her stiftedes i 1691 et ridderakademi, som tydeligvis havde Sorø som forbillede.

Akademierne viste sig at være for dyre, og man var åbenbart ikke indstillet på at betale, hvad de kostede. Selve målsætningen må også siges at være noget for høj - en så vidtspændende undervisningsplan var uoverkommelig for de unge adelsmænd, og hvad de lærte rent fagligt måtte blive overfladisk - man har også peget på, at standsbegrænsningen var en hindring for akademiernes trivsel.

Med disse bemærkninger er det dog ingenlunde hensigten at fratage Sorø Akademi den betydning, der tilkommer

det. Selvfølgelig havde akademiet, ikke mindst i Christian IV's tid, en mission, og det er klart, at et ophold i Sorø satte sit præg på akademisterne, som lærte megen ydre dannelse, og som givetvis er blevet inspireret af de kapaciteter, der forelå for dem.

Det er i alle tilfælde en fascinerende tanke, at en så stor del af dem, der senere skulle virke i samfundets forreste række, allerede i drengene modtog samme påvirkninger, kendte hinanden og færdedes i klosterbygningerne i det fredelige Sorø, mens krigen rasede ude i verden – ja sågar af og til inden for Danmarks grænser.

Utrykt kildemateriale:

Tre matrikelafskrifter i Rigsarkivets håndskriftssamling.

Louis Bobés seddelkartotek i Rigsarkivet.

Een matrikelafskrift på Det kongelige Bibliotek.

Torben Glahns seddelkartotek i Sorø Akademis Bibliotek.

Trykt kildemateriale:

V. A. Secher: Forordninger, Recesser og andre Kongelige Breve 4, 5.

Kr. Erslev: Aktstykker og Oplysninger til Rigsrådets og Stændernes Historie.

E. Tauber: Udsigt over Sorø Academies Forfatning 1623–1665, Aktstykker.

Litteratur:

E. Tauber: Udsigt over Sorø Academies Forfatning 1623–1665.

M. Mackeprang og W. Norvin i: Sorø. Klosteret – Skolen – Akademiet gennem Tiderne I.

Kai Hørby i: Academia Sorana.

Henny Glarbo: Collegium illustre.

Grue-Sørensen: Opdragelsens historie 1, 2.

J. Oskar Andersen: Holger Rosenkrantz den Lærde.

T. Glahn: Bibliografi over Sorø-Tryk.

C. O. Bøggild-Andersen: Hannibal Sehesteds Slægt, Barndom og Skoleår i: Til Knud Fabricius 13. August 1945.

Soranerfrokoster

Torsdag den 6. juni 1968

Det var en lille men selvfølgelig meget udsøgt skare, der mødte op til frokosten. Om det nu har været det fine sommervejr eller tidspunktet, der har virket afskrækkende, kan ikke siges, men derimod kan det fastslås, at frokosten blev endog særdeles fornøjelig.

Formanden bød velkommen og mindedes herunder dels skolens lige overståede 182 års fødselsdag og dels kunstmuseets 25 års jubilæumsdag, hvor formanden særlig fremhævede doktor Thorlacius-Ussings store og fortjenstfulde arbejde for det meget smukke kunstmuseum, der i dag findes.

Maden fik vi lov at spise i fred, men så heller ikke længere. Først bød formanden hjerteligt velkommen til de fremmødte og en særlig velkomst til hr. Kjær (S 18), der var hjemme fra Brasilien, og som så selvfølgelig benyttede lejligheden til at deltage i en Soranerfrokost.

Næstformanden fremdrog forskellige minder om de af formanden nævnte personer, nemlig dels doktor Thorlacius-Ussing og dels direktør Alfred V. Rasmussen og endelig toldkasserer Bay, som formanden straks ved frokostens begyndelse havde udtalt nogle meget smukke mindeord over, idet han umiddelbart før sin 90-årige fødselsdag var død.

Thorlacius-Ussing takkede på egne og museets vegne, og Kjær fra Brasilien takkede på sine vegne, og så var der selvfølgelig Mackeprang, som var taget hjemmefra med den faste overbevisning, at i dag ville han ikke sige noget, men det kunne han naturligvis ikke overholde, og han holdt en af sine sædvanlige og spirituelle taler. Vores æresmedlem Brincker fortalte fornøjelige episoder fra skoletiden samt om et møde med en gammel soraner i Belgien for en hel del år siden. Alt i alt blev det

en af de rigtige hyggelige og fornøjelige frokoster.

M. P.

Torsdag den 4. juli 1968

Schjærff var stadig syg og fraværende, og formanden, der ikke ville høre tale om blot at genoptrykke skildringen af frokosten i juli 1967, satte mig til at referere. – Denne gang sneg formanden sig ind på et leve for skolen via Jens Chr. Hostrup, der blev født for 150 år siden, og som den 20. februar 1844 fik opført »Genboerne« på Hofteatret i København, og i slutningen af 1845 i Odense og samtidig på Sorø Akademi. Initiativtageren til den soranske begivenhed var den navnkundige Carl Steen Andersen Bille (S 1846), der skrev til Hostrup og lånte et manuskript af ham, idet »Genboerne« endnu ikke var trykt. Hvert 25. år spilles »Genboerne« den 20. februar på Det kgl. Teater, og på 75 års dagen blev løjtnant von Buddinge spillet af soraneren Henrik Bentzon (S 1913). Da Ingemann efterhånden havde forsonet sig med Hostrups komedier og Hostrup havde giftet sig med en datter af Hauch, lod vi skolen leve.

Man afkrævede os derefter underskrift på tre stykker papir: 1. på en erklæring om, at vi var til stede, 2. på en hilsen til Schjærff, der i går kom hjem fra hospitalet, og 3. på en hilsen med »god bedring« til G. N. Bugge (R 1909), der i længere tid har været syg. Bugge har meddelt, at han vil skænke sit eksemplar af den store Sorø-Bog til Soransk Samfund, så den kunne gå videre til en skoleduks og derfra videre til et antikvariat, hvorfra Soransk Samfund kunne generhverve den.

Årgang 1913's studenter var svagt repræsenteret, skønt vi var 55 års jubilare og havde skrevet eller ringet til hverandre om at samles. Kun 4 af de 13 overlevende var til stede. Karl Emil Iversen sendte et telegram, Bjerre og Bugge bad hilse. Mackeprang (S 1913) talte smukt og usædvanlig kort for

denne årgang, der havde været med til at gøre Sorø-årene til de mest lykkelige og harmoniske i hans liv.

Formanden meddelte, at der på grund af Schjærffs sygdom ikke kom noget nummer af Soranerbladet i juni, men at Elberling vil udsende et dobbeltnummer i denne måned, og så håber man at komme i trit igen. Derefter trådte kavalieriet med de lette historier i funktion anført af Perch-Nielsen, og Brincker måtte afbryde med cognac, skænket af Geleff, der bor i Argentina, og nu så mange gange havde læst om Hans Nik. Hansens (R 1905) cognachilsner fra Omaha, at han havde fået lyst til selv at bringe sig i erindring hos frokostkammeraterne. En anden udlandsdansker, Hans Rose (R 1909), der bor i New York, var selv til stede, blev budt særlig velkommen, og lod til at finde sig vel i denne specielle soranske anledning. Også han fik en tak, fordi han har skænket sit eksemplar af den store Sorø-Bog til Soransk Samfund.

Maden var dyr og dårlig. 6/12 1969 er det 25 år siden, soranerfrokosterne begyndte i Grand Café; måske var det bedst, om vi gik fra hinanden inden sølvbrylluppet.

E. V. J.

Translokationerne i Sorø

Trods sommervejret var der ualmindelig stor tilslutning til den lille translokation søndag den 16. juni, hvormed skoleåret sluttede for 1. og 2. realklasserne samt for 1. G. Til stede ved translokationen var mange forældre og 40 års studenterjubilare, der netop var samlet i Sorø den dag.

I sin tale fremhævede rektor nødvendigheden af, at der på en kostskole er faste regler, og talte derefter om elevrådets arbejde på skolen. De fleste elevrådsrepræsentanter havde gjort et godt og fornuftigt arbejde, men alle ønsker kan ikke opfyldes. Tilværelsen ændrer sig ikke i spring. Rektor komplemente-

rede eleverne for deres initiativ med gruppearbejde i form af en filmklub og »øms« og han tilføjede, at elevrådet er en udmærket tumleplads for demokrati.

»Jeg håber, at jeres kontaktlærere vil lære jer, at demokrati betyder, at vi allesammen skal være her, og at I ikke må genere jeres næste. Derfor er vi også allesammen underkastet regler.«

Traditionen tro var festsalen fyldt til trængsel ved den store translokation fredag den 21. juni, da rektor dimittede 70 studenter og 17 realister, hvoraf fem dog fortsætter i 1. G. efter sommerferien.

Til stede var foruden mange lærere med fruer også mange forældre, en del jubilarer, deriblandt 50 års jubilarer, som fik en særlig velkomst af rektor.

I sin tale til dimittenderne kom rektor ind på skolens pligt overfor sine elever, og mere generelt på den ene generations pligter over for den næste, og fremhævede, at den væsentligste forskel mellem mennesker og dyr er den, at mennesket har lært at give sin viden og sine erfaringer videre. Det er en arv, hver generation får. Han citerede en overlegen bemærkning af Holger Drachmann: »Vi er højst et halvt hundrede mænd, der bærer dette land«. Holger Drachmann blev kraftigt imødegået af George Brandes, der fremhævede, at vi ikke alene bygger på de millioner danskere, der nu bor i vort land, men også på de mange gange dette tal, der har levet i landet. Rektor fremhævede den umådelige sum af viden og erfaringer, der videregives i hjemmene og i skolen og på læreanstalterne, og kom ind på den uro, de, der skal videregive erfaringerne, føler på grund af ungdommens oprør. En lærer kan tit føle, at han svigter, når hans undervisning sammenlignes med den orientering, der gives i presse, radio og TV. En lærer kan jo ikke i sine timer konkurrere med det, der præsteres af kunstnere gennem radioen og TV.

»Vi ved ikke, på hvilket grundlag I står; der kommer så meget ude fra, at

vi ikke er i stand til at se, hvor vi skal sætte ind!«

Rektor sluttede med ordene: »Tak for den tid, I har været her, og for det, I har lært os!«

Ved translokationen uddelte rektor mange boggaver, legater og andre gaver. Soransk Samfunds formand gav den store Sorø-Bog til skolens duks, Marianne Ziska Larsen, og bogen »Academia Sorana« til Torben Andersen, Jens Gøtzsche-Larsen, Ib Finn Petersen og Henrik Nygaard Petersen. Han ønskede studenter og realister hjertelig til lykke fra gamle soranere, og i en lille tale udtrykte han med en beretning om en Sorø-realist anno 1868 (Karl Edward William van Dockum) håbet om, at studenter og realister 1968 måtte få et eventyrligt liv – taget i ordets bedste forstand.

(Efter den lokale presse)

Kunstmuseets 25-års jubilæum

I »Sjællands Tidende« har redaktør *Jørgen Blix* bl. a. skrevet følgende i sit referat af festdagen:

Kunstmuseet i Sorø fejrede i går 25 års jubilæum med åbning af en særudstilling af dansk portrætkunst gennem fire århundreder – en interessant udstilling, der kan beses hver dag indtil videre.

Jubilæet blev markeret med en festlig sammenkomst om eftermiddagen i festsalen på Sorø Akademi, hvortil var inviteret repræsentanter for by og amt, soranske institutioner, foreninger i Sorø, museumsfolk og som repræsentant for kulturministeriet departementschef Henning Rohde.

Museets kunstneriske leder gennem samtlige 25 år, dr. V. *Thorlacius-Ussing*, sagde i sin tale ved denne lejlighed, at museet mangler tilstrækkeligt store sale til at vise moderne kunst (der ofte betjener sig af meget store formater) samt

plads til skiftende udstillinger. Skal man lave en specialudstilling, er det nødvendigt at udrydde to generationer af dansk kunst på museet!

– Sorø Akademi Skole indtager en særstilling inden for dansk skolevæsen, sagde departementschef *Henning Rohde* fra kulturministeriet. Det er den eneste skole, der har haft kunstnere som tegnelærere – oven i købet i flere hundrede år. I kulturministeriet har vi søgt at etablere en pædagogisk uddannelse af kunstnere i håb om, at gymnasieskolerne vil benytte dem, som Sorø Akademi har gjort.

Det er forbløffende, hvad der er skabt på kunstmuseet i Sorø på kun 25 år, dels med museets egne værker og dels med deponerede værker. Jeg forstår, at den nye museumslov har været til nytte, men afgørende betydning har det haft, at dr. Thorlacius-Ussing har ofret sig for denne samling – og stadig holdt en dør åben ind til Ny Carlsberg-fundet. Departementschefen udtalte håb om, at det i fremtiden vil blive muligt at udvide lokalerne, således at museet kunne modtage skiftende udstillinger af tidens kunst.

Kurator *Koch*, stiftelsen Sorø Akademi, fandt det helt i Holbergs ånd, når stiftelsen havde bidraget til at give museet gode forhold. Han ønskede museet en god fremtid, og udtalte håb om, at det til sin tid vil være muligt at stille flere lokaler til rådighed.

Rektor *Arne Østergaard* sluttede sig til dette ønske, selv om han var klar over, at det så ville gå ud over endnu en lærerbolig.

Da borgmester *Mogens A. Carlsen* og dennes nærmeste stedfortrædere var forhindrede på grund af møde i Købstadforeningen, talte byrådsmedlem, købmand *Erik Larsen* på Sorø byråds vegne. Han omtalte naboskabet til Sorø Bibliotek og sagde:

– Ved det nordiske venskabsbymøde sidste efterår indledtes et samarbejde på udstillingsområdet, som måske kan yderligere udvikles. Det er så moderne at tale om kulturcentre, men hvem ved, om vi ikke netop på det sted en skønne dag kan se en sådan tanke realiseret. Når det nye Søndergade-projekt engang bliver ført ud i livet og derved åbner de gamle smukke gårde bag kunstmuseet og herrernes gård noget mere, vil der her kunne skabes et skønt eksteriør af de gamle ejendomme, der forhåbentlig til den tid vil kunne bevares og udbygges som udstillingslokaler, studiekredsrum og hvad ved jeg.

Erik Larsen overrakte på byens vegne dr. Ussing en check på 500 kr. Soransk Samfunds formand, civilingeniør *Kann Rasmussen*, bragte en lykønskning og bebudede en gave i form af en speciel montre, som dr. Ussing havde ønsket, og tidl. formand for Soransk Samfund, den gamle fhv. landsdommer *N. V. Boeg*, overrakte som en personlig gave en originaltegning af professor *Schleisner* fra 1866, et forlæg til maleriet »Fuglekræmmeren«, tilegnet *Heinrich Hirschsprung*.

Efter sammenkomsten på Sorø Akademi gik de mange gæster til kunstmuseet, hvor der var »fernisering« på udstillinger over dansk portrætkunst – en udstilling, der på fortræffelig måde fortæller, hvordan kunstnerne gennem 3–400 år har opfattet deres modeller – og hvordan modellerne selv har villet opfattes.

Tre fjerdedele af billederne har soransk tilknytning, enten gennem kunstneren eller den portrætterede, og dr. Ussing har samlet dem mange forskellige steder fra – fra Statens Museum for Kunst, Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, Københavns Universitet, Kunstakademiet og Charlottenborg, Vemmetofte adelige jomfrukloster, Sorø Akademi og Brahetrolleborg samt andre herregårde.

Fraternitas Sorana's

32. Stævne,

der holdtes på JYDEKROEN ved Gudsø i dagene 14.-16. maj 1968, havde som deltagere samlet følgende med ægtefæller:

Bakmann Christensen, Skåde
Erik Bennetzen, Løgstør
Ebbe Christiansen, Herfølge
Jens Juul Sørensen, Hellerup
Olaf Krog-Meyer, Strøby Egede
Poul Schjærff, Rungsted

Solo mødte:

Waage Beck, Skagen
Immanuel Christensen, Valby
Mogens Christophersen, Valby
Poul Glaven, Pedersker
Johs. Gommesen, Gentofte
Agnete Gram, København
Karen Trolle, Esbjerg
Johs. Toftager, Stenløse
samt Kaj Segel og sekr. Wienberg
som gæster.

Aldeles dejligt på en bakketop og med den skønneste udsigt over Gudsø vig og de bagved liggende jyske og fynske områder i forårsdragt ligger Hotel »Jydekroen«, der dannede rammen om det 32. Fraternitas-stævne, og styrelsen skal have ros og tak for dens arbejde med at finde frem til dette skønne stævne-sted.

Med vanlig gensynsglæde og den oplagthed, som kendetegner fraternitetet, samledes vi midt på eftermiddagen den 14. maj for at påhøre Jens Juul Sørensens hjertelige og åndfulde velkomst-tale. Soranske sange blev sunget, og minderne om drengsårene på vor gamle skole satte deres festlige præg på hele eftermiddagssamværet.

Efter middagen, der indtoges med herlig udsigt til omgivelser af sø og skov, hvorover man godt kan sige, at der lå en soransk tone, holdt vor soranerkammerat *Wienberg*, sekretær i Det danske Missionselskab, et aktuelt foredrag, der

bl. a. på instruktiv måde behandlede spørgsmålet om placeringen af penge-midler i arbejdet, og som gav anledning til en række spørgsmål og indlæg.

Waage Beck indledte onsdagen med en morgenandagt, der med udgangspunkt i salme 46 særlig rørte ved det aktuelle spørgsmål: Angst, og efter en pause fik *Poul Schjærff* ordet for at fortælle Sorø-minder fra omkring år-hundredskiftet – et helt festfyrværkeri, der gang på gang kaldte på smilet, enkelte gange fik latteren til at runge og også fortjent lønnes med en lang og bragende klapsalve. Om eftermiddagen førte *Kaj Segel* fra Kolding os på en udflugt i de berømte »otte sogne«s område: vi fik en rundgang på Skamlings-banken og lagde vore øren til historiens tale, både den ældre og den nyere – hvorefter vi sluttede ved Lillebælt, hvor vi tog de gigantiske bygningsarbejder til den nye bro i øjesyn. Vi påskønnede vor gode leder af denne tur.

Aftenen var *Mogens Christophersens*. Gennem sine dejlige lysbilleder fra Italien førte han os ud på en herlig rejse fra nord til syd i dette land: søerne mod nord, Assisi, Rom, Sicilien – disse og mange, mange andre steder. Under aftenmødet kom der en telefonisk hilsen fra *Paul Nedergaard*; den var meget velkommen; vi måtte desværre savne dem ved stævnet – men mange gode tanker og ønsker for dem fik udtryk under aftenens samvær, hvor flere gode soraner-sange blev sunget. Efter torsdagens morgenbord havde jeg den glæde at holde morgenandagten over Paulis berømte Akropolis-tale – og vi sang *confirmationscantaten*.

Generalforsamlingen afvikledes derefter fornøjeligt under *Poul Glavens* sikre taktstok. Og hvorfor i alverden skulle vi ikke genvælge alle dem, der var på valg? Det gjorde vi, og der viste sig et meget udbredt ønske om næste år at mødes på Bornholm.

Iøvrigt sluttedes stævnet med en tak til alle dem, der havde tilrettelagt det,

og til enhver, der bidrog til, at det fik et så glædeligt og festligt forløb.

Erik Bennetzen

Soraner-cricket

Juni 1968

En blandet start!

Det gamle ord om, at en uheldig generalprøve giver en god premiere, er heller ikke i år gjort til skamme af vore 2 turnerings- og pokalhold. En fælles træningstur til Sorø resulterede i, at 1. holdet måtte indkassere et føleligt nederlag til byens hold (CCS I 78 p., Sorø C.C. ca. 150 p. for 5 g., før Hans Rasmussen med 4 gærder i træk – hattrick + 1 – gjorde ende på spøgen). 2. holdet led et knebent, men velkomment nederlag til skoleholdet, der præsenterede talenter som Bøgh og Mackay m. fl.

Pokalsensationer

Begge vore hold overlevede mirakuløst 1. runde. CCS I besejrede lidt heldigt imperieholdet Ballerup C.C. med 52 p., medens CCS II noget mere overlegent affejede KBs ellers gode 2. div. hold, hvilket gav anledning til sæsonens første fede overskrifter i dagspressen. KBs score blev takket være taktisk god bowling holdt nede på 72 p. Da vi ikke kunne afvise at modtage et pokal-handicap på 25 p., måtte den ulige kamp standses, da vi for tabet af 3 g. havde nået 48 p. Kaj Jørgensen havde en god dag med en score på 37 p., og Arnsbjerg bidrog til festen ved at tage 4 KB-gærder for 10 p., og det var så det.

Men de noget udviklede pointsystemer og andre fremmedelementer i pokalcricket trætter vore spillere unødigt, og vi deltager derfor ikke mere i år. 1. holdet lod sig eliminere af gamle ven-

ner fra Nykøbing på Falster (Nyk. 113 + 30 mod CCS I 141), medens 2. holdet (44+10), hvis spillere tildels består af haveejere, sorgløst overlod Glostrup (100) at fortsætte i en 3. pokalrunde med Svanholms 1. hold som modstander!

Turneringen

1. holdet

Nykøbing M. rejste den lange vej til Gentofte og gav vore 1. holdsspillere en hårdt tiltrængt gærde træning (102 p.) i et par timer, før regnen kom. Derefter fik de gode Morsingboere deres bad og drog hjem igen. Forhåbentlig bliver det ikke nødvendigt at spille den kamp en gang til.

Men søndag den 26. maj skinnede solen på det dejlige Gentofte-stadion og på de få trofaste tilskuere, der fik nogle spændende timer i kampen mod mester-skabsaspiranten Skanderborg. At vi kunne tage Skanderborgs gode gærdehold for kun 101 p., kan vi – gad vidst for hvilken gang? – takke Hans Rasmussen for. Hvor er Hans dog farlig, når det er hans dag: 7 gærder for 31 p. fik Hans, der vel heller ikke i år kommer på landsholdet. De 7 Skanderborg-gærders indsats opvejede Frank Pearson ene mand. Hans 31 p. scoreses langsomt, men ved et storartet og koncentreret spil, der ødelagde Skanderborgs chancer for at løbe igennem et iøvrigt lidt svagt soransk gærdehold. Sejren vil sikkert give vort 1. hold lidt af den falmede selvtilid tilbage og advare pressen om, hvor farlige vi kan være for enhver.

Skolen

Sidney Nørgård, John Jørgensen, Jørgen Hansen m. fl. har besøgt skolen og givet nogle fiduser fra sig til Elkana Grønne og drengene. Vi skulle jo gerne have klø af skoleholdet ved indvielsen af skolens nye cricketanlæg, måske allerede til næste år.

ARNS

Dødsfald

Kjeld Brix Kjølgaard

* 29. oktober 1896 – † 27. maj 1968

Kjeld Brix Kjølgaard stammede fra Sæby, hvor faderen var købmand og sparekassedirektør. Han kom til Sorø i 1908 og blev nysproglig student 1915. I 1921 blev han cand. jur. og var derefter sagførerfuldmægtig først i Århus og senere i Slagelse. Fra 1925–1933 havde Kjølgaard egen sagførervirksomhed i Slagelse, men fik senere bopæl i Glostrup og havde i mange år arbejde for »Baltica«. – Broderen Mogens Kjølgaard (R. 1917) har sit virke i udlandet.

Chr. Algreen Hansen

* 1. december 1896 i Assens –
† 2. maj 1968 i Assens

Søn af sagfører i Assens Carl Chr. Hansen († 9. febr. 1943) og Else Marie Christensen († 5. maj 1952).

Advokat Christian Algreen Hansen, Assens, er, som kort meddelt, i går formiddags død på Assens Sygehus efter flere måneders sygdom i en alder af 71 år.

C. Algreen Hansen, der stammede fra Assens, tog i 1915 studentereksamen fra Sorø Akademi. Han tog i 1928 juridisk embedseksamen og var fra 1929 til 1931 og igen fra 1933 sagførerfuldmægtig i Assens. I 1943 overtog han faderen, Carl Hansens sagførerforretning, som han drev indtil sin død.

C. Algreen Hansen var et beskedent, næsten selvudslettende menneske, hvis store kærlighed til musikken var kendt i kulturlivet i Assens. Han var udøvende musiker i Assens Egnsorkester og var med som pianist siden orkesterets oprettelse. I en årrække var han tillige medlem af egnsorkesterets bestyrelse og fungerede som kasserer. Det var fra ungdommen særlig operamusikken, der havde hans store interesse, og han var til det sidste et af orkesterets fremtrædende medlemmer. Også skuespilkunsten stod ham nær, og mange vil mindes

hans store evner på dette felt, når han enten i sin ungdom ved forestillinger i Assens eller senere i sluttede vennekredse gav optræden. I flere år var han tillige medlem af bestyrelsen for Assens Musikforening.

(Fyns Stiftstidende 3/5 1968)

Jydsk afdeling

Der er nu opnået enighed og fast aftale om månedlige soranermøder på Hotel RITZ, Banegaardspladsen 12, Århus C. Sidste fredag i måneden kl. 16.30.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker kammerater, der har fødselsdag i juli:

1. Værkmester *Otto Guldberg Faber* (f. 1893), Amager Boulevard 2, 2300 København S.
4. Sognepræst *Johs. Adolf Colding Wolf* (f. 1918), Samoavej 55, 2300 København S.
6. Ekspeditionssekretær *Olaf Rye Hansen* (f. 1898), Holbækvej 74, 4180 Sorø.
11. Forstander *Johan Vagn Hauch Fenger* (f. 1908), Den internationale Højskole, 3000 Helsingør.
11. Læge *Karl Pedersen Rom* (f. 1918), Østergade 7, 9800 Hjørring.
12. *Valdemar Svend Aage Arildsø* (f. 1908), Remisevej 30, 4220 Korsør.
14. Tandlæge *Bodil Marie Strarup* (f. 1908), Alleen, 4180 Sorø.
16. Proprietær *Harald Reeberg-Sass* (f. 1908), Nyrødgaard, Vanløse pr. 4370 Store-Merløse.
18. Grosserer *Henrik Vilh. Mau Heilmann* (f. 1908), Gl. Vartovvej 22, 2900 Hellerup.

18. Driftsinspektør, cand. pharm. *Torben Fr. Haase* (f. 1918), Svanemøllevej 61, 2900 Hellerup.
23. *Frants Hjalmar Howitz* (f. 1878), Pr. 1896.
26. Dommerfuldmægtig, cand. jur. *Erik Bruun de Neergaard* (f. 1918), Nordtoft 48, 9000 Ålborg.
26. Overlærer *Erik Juhl* (f. 1918), Grøndals Parkvej 22, 2720 Vanløse.
28. Møbelhandler *Tage Georg Bjødstrup Jensen* (f. 1918), Pedersborg, 4180 Sorø.
30. Mineejer *Tyge (Tom) Zoffmann* (f. 1898), 76 Wentworth Road, Waucluse, Sydney, Australia.

*

Skovrider *Georg Bech* (S.'24) er udnævnt til Ridder af Dannebrogordenen.

*

Værdifuld bogsamling til biblioteket

Læge *F. Gulmann*, der døde 19. marts i år (se Sor.-Bl. 1968:48), har testamenteret en værdifuld samling af sine bøger til Sorø Akademis Bibliotek. Den vil blive nærmere omtalt i et af de følgende numre af bladet.

*

Et værk om Thailands historie

i 2 bind »Archaeological Excavations in Thailand« er udkommet på Munksgaards forlag, byggende på den af dr. *Eigil Nielsen* (S 1929) ledede dansk-thailandske udgravningsekspedition 1960-62 til Kanchanaburi-provinsens floddale nordvest for Bangkok.

Bind 1 om de mesolitiske bopladser i Sai-Yok er skrevet af en hollandsk specialist, mens bind 2 om de neolitiske grave i Ban-Kao skyldes den meget dygtige unge arkæolog, magister *Per Sørensen* (S 1954) fra Københavns Universitet. Værket, som er rigt illustreret, ventes fortsat.

*

Endnu en stor opgave

(se Sor.-Bl. 1968:20) er tildelt ambassadør *Gunnar Seidenfaden* (S 1926), som

er blevet formand for et udvalg af sagkyndige, der skal stå til rådighed for det sikkerhedspolitiske udvalg, regeringen nedsatte den 11. juni. Som man har kunnet læse i dagspressen, drejer det sig især om at få foretaget en samlet undersøgelse og vurdering af Danmarks sikkerhedspolitik, bl. a. med henblik på forholdet til NATO.

*

Overlæge, dr. med. *Per From Hansen* (S 1933) har fra Lionclubben i Gentofte fået overrakt en check på 13.000 kr. til anskaffelse af en elektronisk regnemaskine til amtssygehuset i Glostrup. Den skal især anvendes til beregning af resultaterne ved helbredsundersøgelser af hjertesygdomme.

*

Den norske konge har udnævnt direktør *H. Stevenius-Nielsen* (S 1920) til kommandør med stjerne af St. Olavsordenen.

*

Forfatteren og sølvsmeden *Knud Holst Andersen* (S 1954), der i fjor udgav den meget omtalte bog »Mit hus i Japan«, om japanere og æstetisk indstilling i Japan, har den 22. juni skrevet en kronik i »Berlingske Tidende« om sine indtryk af et japansk stormagasin og af den betjening og det varesortiment, som møder kunderne dér. Efter en studierejse i USA studerede K.H.A. kunsthistorie og uddannedes som sølvmed; siden 1966 har han haft selvstændig sølvsmedie og tegnestue i København.

*

Forfatteren og kritikeren *Sven Lange* (S 1887) ville den 22. juni i år være fyldt 100 år († 1930), og i den anledning har Jens Kistrup d. 21. i Berlingske Tid. skrevet en interessant kronik »Poesiens umulighed« om Sven Lange og teatret.

*

»Frederiksborg Amts Avis« har 14. juni i anledning af magister *Bjørn Poulsens* (S 1937) 50 års dag skrevet om ham un-

der »Dagens Navne« og her bl. a. fremhævet hans centrale værk »Ideernes Krise i Åndsliv og Politik« af 1960.

*

Reklame- og sportsmanden *Niels Heilmann* (S 1942), A.B., tidl. medarbejder ved Radio Mercur, er af Dansk Lawn Tennis Forbund blevet udpeget som holdleder for forbundets tennisungdom, som for første gang siden 1953 skal deltage i Galea Cup'en, som bl. a. afholdes i Belgien, Holland og Frankrig.

*

Under 17. juni er provst *Erik Bennetzen, Løgstør* (S 1925) udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i august:

1. Fhv. lektor *Mogens Skotterup Nissen* (f. 1888), Ordrupvej 177, Charlottenlund.
2. Boghandler *Erik Børge Pedersen* (f. 1918), Sct. Olsgade 24, 4000 Roskilde.
3. Autohandler *Vagn Sort* (f. 1893), Søgaardsvej 68, Gentofte.
3. Forskningsleder, cand. psych. *Svend Skyum-Nielsen* (f. 1918), Rude Vang 37, Holte.
4. Direktør *Caj Herforth* (f. 1918), Tofteskovvej 10, Juelsminde.
5. *Ove Chr. Ernest Molthe* (f. 1908), Escuela Militar de Equitacion, Campo de Mayo, Argentina.
6. Maskinmester *Carl Sophus Ludvig Engell* (f. 1888), pr. '05, Sofievej 13, Hellerup.
7. Farmer *Harald Kisbye* (f. 1893), Lancka, Galotre, Canal, San Fernando, Argentina.
8. *Niels Hjalmar Rødel Kildeberg* (f. 1883), på Sorø 1895-98.

11. Skibsfører *Svend Erik Koch Sørensen* (f. 1918), Malmbergsvej 30, 2840 Holte.

13. *Jens Rahbek Pedersen* (f. 1918).

15. Ingeniør *Frithiof Vald. Timm* (f. 1898), på Sorø 1909-14.

20. Forpagter *Bjørn Aage Abel* (f. 1908), Gl. Lellingegaard, Lellinge St.

22. Arkitekt *Ib Ove Marcussen* (f. 1918), Marens Hus, Lumsås.

23. Orlogskaptajn *Paul Gudmund Langballe* (f. 1918), Holsteinsgade 17, København.

25. Cand. jur. *Chr. Holberg* (f. 1898), V. Farimagsgade 6, København V.

26. Skoleinspektør *Johs. Johansen* (f. 1918), 4060 Kirke-Saaby.

26. Overlæge *Palle Taarnhøj* (f. 1918), Bakken 11, Glostrup.

29. Retsassessor *Carl Henning Henningsen* (f. 1918), Scharlingsvej 13, 5594 Strib.

*

Soransk Samfund lykønsker ligeledes:

23. Lektor *Damgaard Sørensen* (f. 1903), Søgade 9, 4180 Sorø.

*

For »den historiske ordens skyld« bør måske her meddeles, at »SORANER-BLADET«s medarbejder siden 1964, C. G. Elberling (s. '25) der på sit bibliotek i en årrække har været (og stadig er) stærkt bundet på grund af vedvarende personalemangel, med beklagelse har måttet melde pas som eventuel arvtager til den ledige redaktørpost.

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff. Tlf. 86 38 32 (ansvarshavende) og Algade 70, Vordingborg, overbibliotekar C. G. Elberling (ulønnet medarbejder). Tlf. 511 (subs. 638).

EKSPEDITION:

Høje Gladsaxe torv 2, 2680 Søborg. Direktør N. E. Løgstrup. Tlf. 69 36 83.

Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

Advokat
HARALD QVIST
Landsretssagfører
Mødeberegtiget for Højesteret
Frederiksberggade 25
(01) 12 32 64
Lrs. G. Tage Nielsens efft.

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

Sorø Akademi I. Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25



Har De kakkelloven, har vi brændet

Etablissementet

PARNAS

Telf.: (03) 63 06 36
Hotel - Restaurant

Elegante møde- og selskabs-
lokaler

Vis-a-vis Sorø Akademi

Åben m.e. i.o. april-oktober

Frede Lerche Madsen

SCO **KNALLERT**

— til hård daglig belastning



luksusøl
til hverdagspris
H A R B O E

BANKEN

for Sorø og Omegn

FILIAL AF
PRIVATBANKEN
I KJØBENHAVN A/S



TH. C. JENSEN
1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14
(03) 63 03 58
Sorø

Kalundborg Shipping Agency

J. Rødgaard Hønsen
statsaut. skibsmægler
Kalundborg

Telex: 5477 Kalship
Telefon: 1700

— det er
JAGUAR grej
der
bruges til
JAGT
og FISKERI

GULDMANN

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K.
Minerva 5800

Højlund & Løgstrup Marketing

Høje Gladsaxe Torv 2
2860 Søborg . Tlf. (01) 69 36 83

Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt Nova Slagloddepulver - Nova Svcjsepulver

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder,
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.
Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.

VISSINGGAARD LABORATORIUM
Vissinggaard pr. Brødstrup . Telf. (05) 75 14 14



Sparekassen Sjælland

135 sparekassekontorer på Sjælland